

ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΟΥ

(τηλ. – φαξ – ιστοσελίδα)

Κος Ιωάννης-Κωνσταντίνος ΧΑΛΚΙΑΣ

Πρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους,

Εκπρόσωπος της Ελληνικής Κυβέρνησης ενώπιον του

Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

Ακαδημίας 68 & Χαρ. Τρικούπη, 106 78 Αθήνα, ΕΛΛΑΔΑ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ECHR-LE20.2G 200

28 Μαΐου 2020

AGK/nva

ΜΟΝΟ ΜΕ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΜΕΤΑΔΟΣΗ

Σχετικές προσφυγές

44612/13 – Γεωργουλέας κατά Ελλάδα

45831/13 – Νέστορας κατά Ελλάδα

1

Αγαπητέ Κύριε,

Σύμφωνα με τα Άρθρα 77 §§ 2 και 3 του Κανονισμού του Δικαστηρίου, εσωκλείω αντίγραφο της απόφασης του Τμήματος στις ανωτέρω προσφυγές. Η κοινοποίηση αυτή συνιστά έκδοση της απόφασης.

Η απόφαση διατίθεται πλέον στον δικτυακό τόπο του Δικαστηρίου (www.echr.coe.int).

Θα ήθελα να επιστήσω την προσοχή σας στις προϋποθέσεις υπό τις οποίες η απόφαση θα καταστεί οριστική (Άρθρα 42 και 44 § 2 της Σύμβασης).

Παρακαλώ σημειώστε ότι κάθε αίτηση παραπομπής της παρούσας απόφασης στο Τμήμα Ευρείας Σύνθεσης πρέπει να αιτιολογείται δεόντως και να περιέλθει στη Γραμματεία εντός τριών μηνών από τη σημερινή ημερομηνία (βλ. Κοναζιέ και

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ,
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
REPUBLIQUE HELLENIQUE, MINISTERE DES AFFAIRES ETRANGERES,
SERVICE DE TRADUCTION
HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS,
TRANSLATION SERVICE

ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ TRADUCTION OFFICIELLE OFFICIAL TRANSLATION
λοιποί κατά Σλοβενίας [GC], αρ. 44574/98 και 2 άλλες, § 197,
3 Οκτωβρίου 2008), δηλαδή πριν από τις 28 Αυγούστου 2020
τα μεσάνυχτα (Ωρα Κεντρικής Ευρώπης), και πρέπει να
υποβληθεί σε μία από τις επίσημες γλώσσες του Δικαστηρίου,
αγγλικά ή γαλλικά. Σε περίπτωση που δεν έχει ληφθεί αίτηση,
η απόφαση καθίσταται οριστική τα μεσάνυχτα της ίδιας
ημέρας.

Με εκτίμηση,

(υπογραφή) Abel Campos, Γραμματέας Τμήματος
Εσωκλ.: Απόφαση

ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ
ΥΠΟΘΕΣΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΕΑΣ ΚΑΙ ΝΕΣΤΟΡΑΣ
ΚΑΤΑ ΕΛΛΑΔΑΣ

2

(Αρ. Προσφυγών 44612/13 και 45831/13)

ΑΠΟΦΑΣΗ
ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

28 Μαΐου 2020

Η απόφαση αυτή θα καταστεί οριστική υπό τις προϋποθέσεις
του άρθρου 44 § 2 της Σύμβασης. Ενδέχεται να επέλθουν
αλλαγές ως προς τη μορφή.

Στην υπόθεση Γεωργουλέας και Νέστορας κατά Ελλάδας, το
Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Πρώτο
Τμήμα), που συνεδριάζει ως Τμήμα με την ακόλουθη σύνθεση:

Ksenija Turković, *Πρόεδρος*,
Linos-Alexandre Sicilianos,

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ,
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
REPUBLIQUE HELLENIQUE, MINISTERE DES AFFAIRES ETRANGERES,
SERVICE DE TRADUCTION
HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS,
TRANSLATION SERVICE

Aleš Pejchal,

Armen Harutyunyan,

Pere Pastor Vilanova,

Tim Eicke,

Raffaele Sabato, *δικαστές,*

και Abel Campos, *Γραμματέας Τμήματος,*

Λαμβάνοντας υπόψη:

Τις προσφυγές (αρ. 44612/13 και 45831/13) κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας που κατατέθηκαν στο Δικαστήριο δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση») από δύο Έλληνες υπηκόους, τον κ. Ηλία Γεωργουλέα και τον κ. Σπυρίδωνα Νέστορα («οι προσφεύγοντες»), στις 6 Ιουλίου 2013 και στις 12 Ιουλίου 2013 αντίστοιχα·

3

την απόφαση να κοινοποιηθεί στην Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») η προσφυγή που προβλέπει το άρθρο 7 της Σύμβασης·

τις παρατηρήσεις των διαδίκων·

Αφού διασκέφτηκε κεκλεισμένων των θυρών στις 28 Απριλίου 2020,

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία ελήφθη κατά την ημερομηνία αυτή:

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Οι προσφυγές αφορούν την επιβολή στους προσφεύγοντες προστίμων το 2007 από την Ελληνική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς για τη διάδοση ψευδών ή ανακριβών πληροφοριών σχετικά με την αξία των τίτλων, οι οποίες θα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ,
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
REPUBLIQUE HELLENIQUE, MINISTERE DES AFFAIRES ETRANGERES,
SERVICE DE TRADUCTION
HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS,
TRANSLATION SERVICE

ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ TRADUCTION OFFICIELLE OFFICIAL TRANSLATION
μπορούσαν να επηρεάσουν την τιμή τους μέσω της εισαγωγής
ορισμένων συναλλαγών. Κατήγγειλαν ότι οι κυρώσεις που τους
επιβλήθηκαν εμπίπτουν στο ποινικό δίκαιο, αλλά δεν ήταν
προβλέψιμες, όπως απαιτεί το άρθρο 7 της Συμβάσεως.

ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

2. Ο πρώτος προσφεύγων γεννήθηκε το 1965 και διαμένει στην
Αθήνα. Ο δεύτερος προσφεύγων γεννήθηκε το 1974 και
διαμένει στον Πειραιά. Εκπροσωπήθηκαν από τον κ. Ι.
Κτιστάκη, δικηγόρο που ασκεί το επάγγελμα του στην Αθήνα.

3. Η Κυβέρνηση εκπροσωπήθηκε από την πληρεξούσια του
Εκπροσώπου τους, κα. Γ. Παπαδάκη, Σύμβουλο στο Νομικό
Συμβούλιο του Κράτους.

4. Τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, όπως τα
υπέβαλαν οι διάδικοι, μπορούν να συνοψιστούν ως εξής.

5. Η Ελληνική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς («η Επιτροπή») είναι
ένα ανεξάρτητο διοικητικό όργανο εξουσιοδοτημένο να
εποπτεύει τη συμμόρφωση με τη νομοθεσία περί
χρηματιστηρίου. Αποφάσισε να διερευνήσει τη διαπραγμάτευση
των μετοχών της εταιρείας D.K., εισηγμένης στο
Χρηματιστήριο Αθηνών, οι οποίες είχαν διεξαχθεί κατά τις
περιόδους από την 1 Ιανουαρίου έως τις 17 Ιουλίου 2003, από
τις 18 Ιουλίου έως τις 26 Σεπτεμβρίου 2003, από τις 29
Σεπτεμβρίου 2003 έως τις 19 Μαρτίου 2004 και από τις 7
Σεπτεμβρίου έως τις 22 Οκτωβρίου 2004.

6. Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι υπήρχαν
αποδεικτικά στοιχεία σύμφωνα με τα οποία ιδιώτες συνδέονταν
με εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, την «G.» («η εταιρεία»),
είχαν προχωρήσει σε συναλλαγές που οργανώθηκαν για τον

4

ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ TRADUCTION OFFICIELLE OFFICIAL TRANSLATION
σκοπό («κατάρτιση μεθοδευμένων συναλλαγών») του τεχνητού
προσδιορισμού της αξίας και της εμπορευσιμότητας των
μετοχών της εταιρείας D.K., με συνέπεια τη διάδοση
ανακριβών και παραπλανητικών πληροφοριών στο κοινό των
επενδυτών. Με βάση τον όγκο των συναλλαγών, τον χρόνο
κατά τον οποίο πραγματοποιήθηκαν και την ταυτότητα των
προσώπων που είχαν συνάψει αυτές, η Επιτροπή κατέληξε στο
συμπέρασμα ότι οι συναλλαγές είχαν τεχνητή επίδραση στην
τιμή και την εμπορευσιμότητα των τίτλων της εταιρείας κατά
τις περιόδους κατά τις οποίες η τιμή τους είχε αυξηθεί, δηλαδή
από την 1 Ιανουαρίου έως τις 17 Ιουλίου 2003 και από τις 10
Οκτωβρίου 2003 έως τις 28 Απριλίου 2004.

7. Η Επιτροπή κατέληξε επίσης στο συμπέρασμα ότι ο πρώτος
προσφεύγων, ο πλειοψηφικός μέτοχος, ο πρόεδρος και ο
διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας, ενεργώντας ως
συντονιστής σε συνεργασία με τον δεύτερο προσφεύγοντα,
υπάλληλο της εταιρείας αυτής, είχαν συμμετάσχει στη
χειραγώγηση της τιμής και της εμπορευσιμότητας των μετοχών
της D.K.. Είχαν συνάψει συναλλαγές για λογαριασμό τους,
αλλά και για λογαριασμό πελατών της εταιρείας. Πιο
συγκεκριμένα, είχαν:

α) προσυμφωνημένες συναλλαγές: (i) διεξάγοντας, για
λογαριασμό τους και για λογαριασμό πελατών της εταιρείας,
αγορές και πωλήσεις μέσω των ίδιων ή περισσότερων
χρηματιστηριακών εταιρειών, έχοντας ως επί το πλείστον ως
αντισυμβαλλόμενους άτομα που συμμετέχουν στο σύστημα· (ii)
με την τοποθέτηση αντιστοιχισμένων παραγγελιών· (iii)
επιβεβαιώνοντας ή/και συνιστώντας στις αντισυμβαλλόμενες
χρηματιστηριακές εταιρείες τον τεχνητό καθορισμό και

ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ TRADUCTION OFFICIELLE OFFICIAL TRANSLATION
διαπραγμάτευση των μετοχών της D.K., όπως αποδεικνύεται
από δειγματοληπτικό έλεγχο τηλεφωνικών αρχείων·

β) προβεί σε σημαντικές συναλλαγές κατά το κλείσιμο της
αγοράς, μέρος των οποίων είχαν διεξαχθεί μεταξύ των
εμπλεκόμενων προσώπων, προκειμένου να προσδιοριστεί
τεχνητά η τιμή και η εμπορευσιμότητα των μετοχών της D.K..

8. Στις 19 Αυγούστου 2005, η Επιτροπή απέστειλε επιστολές
στους προσφεύγοντες με τις οποίες τους ενημέρωναν σχετικά
με τα αποδεικτικά στοιχεία που συνέλεξε η έρευνα. Τους
ζητήθηκε να εκφράσουν τις απόψεις τους και να παράσχουν
κάθε σχετικό έγγραφο. Στις 27 Σεπτεμβρίου 2005, οι
προσφεύγοντες απέστειλαν τις απαντήσεις τους.

9. Στις 2 Οκτωβρίου 2007, το διοικητικό συμβούλιο της
Επιτροπής έκρινε ένοχους και τους δύο προσφεύγοντες για
παράβαση της πρώτης πρότασης του άρθρου 72 § 2 του νόμου
1969/1991. Εξέδωσε την απόφαση αρ. 7/447/2.10.2007 κατά
του πρώτου προσφεύγοντος, με την οποία του επιβάλλονται
πρόστιμα ύψους 100.000 ευρώ (EUR), και την απόφαση αρ.
8/447/2.10.2007 κατά του δεύτερου προσφεύγοντος, με την
οποία του επιβάλλονται πρόστιμα ύψους 60.000 ευρώ (EUR).

10. Οι προσφεύγοντες άσκησαν προσφυγή ενώπιον του
Διοικητικού Εφετείου Αθηνών κατά των αποφάσεων της
Επιτροπής. Στις 31 Οκτωβρίου 2008, οι προσφυγές τους έγιναν
δεκτές με αποφάσεις αρ. 3289/2008 και 3290/2008. Το
δευτεροβάθμιο δικαστήριο έκρινε ότι η πρώτη πρόταση του
άρθρου 72 § 2 του νόμου 1969/1991 δεν μπορούσε να
παραβιαστεί με τη σύναψη συναλλαγών, σε αντίθεση με τη
δεύτερη πρόταση του ίδιου άρθρου, έστω και αν η τελευταία
αναφερόταν μόνο σε επαγγελματίες διαμεσολαβητές.

6

Επομένως, οι πράξεις που προσάχθηκαν οι προσφεύγοντες δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της πρώτης πρότασης του άρθρου 72 § 2 του νόμου 1969/1991, δεδομένου ότι δεν μπορούσαν να θεωρηθούν ως δημοσίευση ή διάδοση ανακριβών ή παραπλανητικών πληροφοριών, έστω και αν είχαν ως στόχο τη χειραγώγηση της τιμής των μετοχών και είχαν ως αποτέλεσμα τον τεχνητό επηρεασμό της.

11. Στις 8 Απριλίου 2009, η Επιτροπή άσκησε προσφυγή επί νομικών λόγων κατά των αποφάσεων περί έγκρισης των προσφυγών των προσφευγόντων, υποστηρίζοντας ότι το Εφετείο των Αθηνών ερμήνευσε εσφαλμένως την αμφισβητούμενη νομοθετική διάταξη. Το τέταρτο Τμήμα του Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου, αποτελούμενο από πενταμελή επιτροπή δικαστών, εξέδωσε τις αποφάσεις αρ. 1679/2012 και 1681/2012, παραπέμποντας την υπόθεση σε επταμελή επιτροπή, λόγω της σημασίας της και της ύπαρξης αντικρουόμενης νομολογίας (βλ. παραγράφους 20-21 κατωτέρω).

12. Στις 15 Ιανουαρίου 2013, το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο εξέδωσε τις αποφάσεις αρ. 109/2013 και 111/2013, επιτρέποντας τις προσφυγές επί νομικών λόγων που άσκησε η Επιτροπή και ακύρωσε τις αποφάσεις αρ. 3289/2008 και 3290/2008 του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών. Ειδικότερα, το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 72, σκοπός του οποίου ήταν η διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της αγοράς και της προστασίας των επενδυτών, δεν διευκρινίζει συγκεκριμένες μορφές διάδοσης ανακριβών ή παραπλανητικών πληροφοριών που θα μπορούσαν να επηρεάσουν τεχνητά την τιμή των μετοχών. Επομένως, αν οι

ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ TRADUCTION OFFICIELLE OFFICIAL TRANSLATION

συναλλαγές αυτές είχαν πραγματοποιηθεί με σκοπό την παροχή ψευδών πληροφοριών σχετικά με την τιμή και την εμπορευσιμότητα των τίτλων, ώστε να μην αντικατοπτρίζουν την πραγματική τους αξία, και είχαν ως αποτέλεσμα την παραπλάνηση των επενδυτών όσον αφορά στοιχεία που θα μπορούσαν να επηρεάσουν τη διαδικασία λήψεως των αποφάσεών τους, τότε η εκτέλεση των πράξεων αυτών θα παραβίαζε τη διάταξη αυτή. Οι συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν είχαν αποτελέσει διάδοση ανακριβών ή παραπλανητικών πληροφοριών, δεδομένου ότι τα τεχνητά διατυπωμένα στοιχεία σχετικά με την τιμή και την εμπορευσιμότητα των μετοχών είχαν δημοσιευθεί, δυνάμει της σχετικής νομοθεσίας, στον ημερήσιο επίσημο κατάλογο του χρηματιστηρίου και στο ηλεκτρονικό αρχείο των συναλλαγών. Επιπλέον, το προαναφερθέν συμπέρασμα ενισχύθηκε από τη δεύτερη πρόταση του άρθρου 72 § 2, το οποίο προέβλεπε ότι οι επαγγελματίες διαμεσολαβητές, δηλαδή εκείνοι που σε καθημερινή βάση συνάπτουν πολλές συναλλαγές για λογαριασμό τρίτων, δεν θα είχαν κυρώσεις, εκτός αν γνώριζαν ή όφειλαν να γνωρίζουν ότι με την εισαγωγή των συναλλαγών αυτών, προσπαθούσαν να διαδώσουν ανακριβείς ή παραπλανητικές πληροφορίες. Τα προαναφερθέντα συμπεράσματα δεν επηρεάστηκαν από το γεγονός ότι σε μεταγενέστερο νόμο, αρ. 3340/2005, καθορίστηκαν οι τρόποι με τους οποίους θα μπορούσε να επιτευχθεί η χειραγώγηση της αγοράς. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνεται η πραγματοποίηση συναλλαγών και η διάδοση ανακριβών ή παραπλανητικών πληροφοριών ως δύο διακριτοί τρόποι χειραγώγησης της αγοράς. Πράγματι, ο νόμος 3340/2005 απλώς καθόριζε τους

ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ TRADUCTION OFFICIELLE OFFICIAL TRANSLATION
όρους και τις προϋποθέσεις της παραβάσεως της εν λόγω
διατάξεως, σύμφωνα με την Οδηγία 2003/6/ΕΚ.

13. Επιπλέον, το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο έκρινε ότι η
προαναφερθείσα ερμηνεία του άρθρου 72 § 2 απλώς
αποσαφήνισε το πεδίο εφαρμογής της διατάξεως αυτής. Όσοι
συμμετείχαν στο χρηματιστήριο και επέδειξαν τη συνήθη
επιμέλεια θα μπορούσαν να προβλέψουν ότι η σύναψη
συναλλαγών με τα προαναφερθέντα χαρακτηριστικά θα
θεωρούνταν ότι διακινδύνευαν να παραπλανήσουν τους
επενδυτές. Θα μπορούσαν επίσης να προβλέψουν ότι θα τους
επιβληθούν κυρώσεις δυνάμει του άρθρου 72 § 2. Επιπλέον, οι
προσφεύγοντες δεν ισχυρίστηκαν ότι το Ανώτατο Διοικητικό
Δικαστήριο ή τα διοικητικά δικαστήρια εν γένει ερμήνευσαν τη
διάταξη διαφορετικά. Λαμβανομένων υπόψη των σκέψεων
αυτών, οι προσφεύγοντες υποστήριξαν εσφαλμένως ότι η
προαναφερθείσα ερμηνεία της επίμαχης διατάξεως είχε
παραβιάσει το άρθρο 7 της Συμβάσεως, το οποίο εφαρμοζόταν
όχι μόνο στις ποινικές κυρώσεις, αλλά και σε άλλες κυρώσεις
που μιμούνται «κυρώσεις» βάσει ορισμένων κριτηρίων.

9

14. Μια μειοψηφία δύο δικαστών διαφώνησε. Ειδικότερα,
υποστήριξαν ότι η κυριολεκτική έννοια της πρώτης πρότασης
του άρθρου 72 § 2 δεν περιελάμβανε την πραγματοποίηση
συναλλαγών ως τρόπο διάδοσης ανακριβών ή παραπλανητικών
πληροφοριών, ανεξαρτήτως του αν η πρόθεση πίσω από την
εκτέλεση των πράξεων αυτών ήταν να παραπλανηθούν οι
επενδυτές. Σε αντίθετη περίπτωση, δεν θα υπήρχε ανάγκη
διάκρισης, στο άρθρο 7 του νόμου 3340/2005, μεταξύ της
διάδοσης των πληροφοριών και της διενέργειας των

ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ TRADUCTION OFFICIELLE OFFICIAL TRANSLATION
συναλλαγών, ως δύο διαφορετικών τρόπων χειραγώγησης της
αγοράς.

15. Στη συνέχεια, το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο
παρέπεμψε τις υποθέσεις στο Διοικητικό Εφετείο Αθηνών.
Αυτό εξέδωσε νέες αποφάσεις αρ. 4704/2013 και 1132/2014,
επικυρώνοντας το πρόστιμο που επέβαλε η Επιτροπή στον
πρώτο προσφεύγοντα και μειώνοντας το πρόστιμο που
επιβλήθηκε στον δεύτερο προσφεύγοντα σε 20.000 Ευρώ.

16. Εν τω μεταξύ, ο πρώτος προσφεύγων κατηγορήθηκε για
παράβαση του άρθρου 34 του νόμου 3632/1928. Με την
απόφαση αρ. 2655/2007 της Διεύθυνσης Δίωξης του
Πρωτοδικείου Αθηνών («Δ/νση Κατηγορητηρίου») που
εκδόθηκε στις 7 Σεπτεμβρίου 2007 απαλλάχθηκε από όλες τις
κατηγορίες. Ειδικότερα, το Τμήμα Κατηγορητηρίου έκρινε ότι
από τη δικογραφία δεν προκύπτει ότι ο προσφεύγων είχε
επιχειρήσει να επηρεάσει την αξία των τίτλων της D.K.
χρησιμοποιώντας δόλιες μεθόδους και ότι κατά την επίμαχη
περίοδο η αξία των μετοχών είχε μειωθεί κατά 46 %.

10

ΣΧΕΤΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

I. ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

A. Νόμος 1969/1991

17. Το άρθρο 72 § 2 του νόμου 1969/1991, όπως
αντικαταστάθηκε από το άρθρο 96 § 1 του νόμου 2533/1997
και εφαρμόζεται τότε, προβλέπει ως εξής:

«Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς επιβάλλει πρόστιμο έως
πεντακόσια εκατομμύρια δραχμές (500.000.000) [1.467.349,99
Ευρώ] σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα που δημοσιεύουν ή
διαδίδουν με οποιονδήποτε τρόπο ανακριβείς ή παραπλανητικές

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ,
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
REPUBLIQUE HELLENIQUE, MINISTERE DES AFFAIRES ETRANGERES,
SERVICE DE TRADUCTION
HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS,
TRANSLATION SERVICE

πληροφορίες σχετικά με κινητές αξίες που πρόκειται να καταχωριστούν ή έχουν ήδη εισαχθεί σε επίσημο χρηματιστήριο, οι οποίες από τη φύση τους μπορεί να επηρεάσουν την τιμή ή τις συναλλαγές στις εν λόγω κινητές αξίες. Τα πρόσωπα που ενεργούν επαγγελματικά ως διαμεσολαβητές δεν τους επιβάλλονται διοικητικές κυρώσεις βάσει της προηγούμενης πρότασης απλώς και μόνο για τη σύναψη συναλλαγών επί των εν λόγω τίτλων, εκτός εάν ο διαμεσολαβητής γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει ότι με τη σύναψη της συναλλαγής, επιχειρούσε να διαδώσει ψευδείς ή ανακριβείς πληροφορίες ή εάν συνέβαλε με οποιονδήποτε πρόσθετο τρόπο στη διευκόλυνση των συναλλαγών αυτών. Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται επίσης στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου των εταιρειών που υποβάλλουν αίτηση εισαγωγής των μετοχών τους σε αναγνωρισμένο χρηματιστήριο, όταν ανακριβείς ή παραπλανητικές πληροφορίες περιέχονται στα στοιχεία εισαγωγής που απαιτούνται για τους σκοπούς της προαναφερθείσας εισαγωγής ή δημοσιεύονται ή διαδίδονται με οποιονδήποτε τρόπο».

11

B. Νόμος 3340/2005

18. Με το άρθρο 32 του ν. 3340/2005, το άρθρο 72 § 2 του ν. 1969/1991 καταργήθηκε, ωστόσο, παρέμεινε σε ισχύ για πράξεις που είχαν διαπραχθεί πριν από την έναρξη ισχύος του. Επιπλέον, το άρθρο 7 του νόμου 3340/2005, που μεταφέρει την Οδηγία 2003/6/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις πράξεις προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες και τη χειραγώγηση της αγοράς (κατάχρηση αγοράς), ορίζει τα εξής:

«1. Απαγορεύεται η χειραγώγηση της αγοράς.

2. Ως «χειραγώγηση της αγοράς» νοούνται:

(α) οι πράξεις ή οι εντολές συναλλαγών που παρέχουν ή ενδέχεται να δώσουν ψευδή ή παραπλανητικά μηνύματα σχετικά με την προσφορά, τη ζήτηση ή την τιμή χρηματοπιστωτικών μέσων ή τα οποία εξασφαλίζουν, από πρόσωπο ή πρόσωπα που ενεργούν σε συνεργασία, την τιμή ενός ή περισσότερων χρηματοπιστωτικών μέσων σε μη φυσιολογικό ή τεχνητό επίπεδο, εκτός εάν το πρόσωπο που συνήψε τις συναλλαγές ή το πρόσωπο για λογαριασμό του οποίου έχουν αναληφθεί οι συναλλαγές ή το πρόσωπο που εξέδωσε τις εμπορικές εντολές αποδεικνύει ότι οι συναλλαγές αυτές έχουν συναφθεί ή ότι εξέδωσε τις εντολές για τις συναλλαγές για νόμιμους λόγους και ότι οι εν λόγω συναλλαγές ή εντολές συναλλαγών είναι σύμφωνες με τις αποδεκτές πρακτικές της αγοράς στη σχετική ρυθμιζόμενη αγορά·

12

(β) συναλλαγές ή εντολές για συναλλαγές που συνδυάζονται με/ αποτελούν πλασματικά μέσα ή οποιοδήποτε άλλο τέχνασμα·

(γ) διάδοση πληροφοριών μέσω των μέσων ενημέρωσης, συμπεριλαμβανομένου του Διαδικτύου, ή με οποιοδήποτε άλλο μέσο, το οποίο παρέχει ή ενδέχεται να δώσει ψευδή ή παραπλανητικά μηνύματα σχετικά με τα χρηματοπιστωτικά μέσα, συμπεριλαμβανομένης της διάδοσης φημών και ψευδών ή παραπλανητικών ειδήσεων, όταν το πρόσωπο που διενήργησε τη διάδοση γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει ότι οι φήμες ή οι πληροφορίες ήταν ψευδείς ή παραπλανητικές ...».

Γ. Νόμος 3632/1928

19. Το άρθρο 34, εδάφιο α) του νόμου 3632/1928 προέβλεπε κατά τον ουσιώδη χρόνο:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ,
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
REPUBLIQUE HELLENIQUE, MINISTERE DES AFFAIRES ETRANGERES,
SERVICE DE TRADUCTION
HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS,
TRANSLATION SERVICE

«Όποιος ενεργεί με τον ακόλουθο τρόπο τιμωρείται με φυλάκιση και χρηματική κύρωση ... ή από οποιαδήποτε από τις κυρώσεις αυτές: α) όποιος, προκειμένου να λάβει παράνομο κέρδος, χρησιμοποιεί εν γνώσει του δόλια μέσα που παραπλανούν άλλους, ώστε να επηρεάσουν τις τιμές στο χρηματιστήριο ...».

Δ. Εθνική νομολογία

20. Σύμφωνα με ορισμένες αποφάσεις που εκδόθηκαν το 2002 και το 2003 από πρωτοβάθμια διοικητικά δικαστήρια, η έκδοση της πρώτης πρότασης του άρθρου 72 § 2 απέδειξε ότι ο νομοθέτης ήθελε να διασφαλίσει την αξιοπιστία της αγοράς προκειμένου να προστατεύσει αποτελεσματικά τους επενδυτές. Εάν κάποιος συνήψε συναλλαγές προκειμένου να επηρεάσει την τιμή των τίτλων, η δράση του θα μπορούσε να θεωρηθεί ως διάδοση ψευδών ή ανακριβών πληροφοριών που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την τιμή και την εμπορευσιμότητα των εν λόγω τίτλων, δεδομένου ότι οι προκαθορισμένες συναλλαγές θα δημοσιεύονταν και άλλοι επενδυτές θα λάβουν τις πληροφορίες αυτές ως βάση για την επιλογή αγοράς ή πώλησης τίτλων. Ως εκ τούτου, η διεξαγωγή μεγάλου όγκου προκαθορισμένων συναλλαγών παραβίαζε την πρώτη πρόταση του άρθρου 72 § 2 (αποφάσεις αρ. 10698/2002, 9294/2002, 14735/2003 του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών και αποφάσεις αρ. 1413/2003 και 244/2003 του Διοικητικού Πρωτοδικείου Πειραιά).

21. Στις 30 Ιουνίου 2006, το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο εξέδωσε την απόφαση αρ. 1898/2006, με την οποία έκρινε ότι η πρώτη πρόταση του άρθρου 72 § 2 δεν μπορούσε να παραβιαστεί με τη διενέργεια συναλλαγών, δεδομένου ότι η

ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ TRADUCTION OFFICIELLE OFFICIAL TRANSLATION
υπόθεση αυτή προβλεπόταν από τον νόμο μόνο στη δεύτερη
πρόταση που αφορά τους επαγγελματίες διαμεσολαβητές.

II. ΔΙΚΑΙΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

22. Τα σχετικά μέρη της Οδηγίας 2003/6/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28^{ης} Ιανουαρίου 2003, σχετικά με τις πράξεις προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες και τη χειραγώγηση της αγοράς (κατάχρηση αγοράς) έχουν ως εξής:

«2. Ως «χειραγώγηση της αγοράς» νοούνται:

(α) συναλλαγές ή εντολές συναλλαγών:

- οι οποίες παρέχουν ή ενδέχεται να δώσουν ψευδή ή παραπλανητικά μηνύματα ως προς την προσφορά, τη ζήτηση ή την τιμή χρηματοπιστωτικών μέσων, ή
- που εξασφαλίζουν, από πρόσωπο, ή πρόσωπα που ενεργούν σε συνεργασία, την τιμή ενός ή περισσότερων χρηματοπιστωτικών μέσων σε μη φυσιολογικό ή τεχνητό επίπεδο, εκτός εάν το πρόσωπο που πραγματοποιεί τις συναλλαγές ή εξέδωσε τις εντολές συναλλαγών αποδείξει ότι οι λόγοι του είναι θεμιτοί και ότι οι εν λόγω συναλλαγές ή εντολές συναλλαγών είναι σύμφωνες με τις αποδεκτές πρακτικές της αγοράς στη σχετική ρυθμιζόμενη αγορά·

(β) συναλλαγές ή εντολές για συναλλαγές που χρησιμοποιούν πλασματικά μέσα ή οποιαδήποτε άλλη μορφή εξαπάτησης ή τέχνασμα·

(γ) διάδοση πληροφοριών μέσω των μέσων ενημέρωσης, συμπεριλαμβανομένου του Διαδικτύου, ή με οποιοδήποτε άλλο μέσο, το οποίο παρέχει ή ενδέχεται να δώσει ψευδή ή παραπλανητικά μηνύματα σχετικά με τα χρηματοδοτικά μέσα,

14

ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ TRADUCTION OFFICIELLE OFFICIAL TRANSLATION
συμπεριλαμβανομένης της διάδοσης φημών και ψευδών ή
παραπλανητικών ειδήσεων, όταν το πρόσωπο που προέβη στη
διάδοση γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει ότι οι πληροφορίες ήταν
ψευδείς ή παραπλανητικές. Όσον αφορά τους δημοσιογράφους,
όταν ενεργούν υπό την επαγγελματική τους ιδιότητα, η διάδοση
των πληροφοριών αυτή πρέπει να αξιολογείται, με την
επιφύλαξη του άρθρου 11, λαμβανομένων υπόψη των κανόνων
που διέπουν το επάγγελμά τους, εκτός εάν τα πρόσωπα αυτά
αποκομίσουν, άμεσα ή έμμεσα, πλεονέκτημα ή κέρδη από τη
διάδοση των εν λόγω πληροφοριών.

Ειδικότερα, οι ακόλουθες περιπτώσεις προκύπτουν από τον
βασικό ορισμό που αναφέρεται στα στοιχεία (α), (β) και (γ)
ανωτέρω:

- συμπεριφορά προσώπου ή προσώπων που ενεργούν σε
συνεργασία, για την εξασφάλιση δεσπόζουσας θέσης έναντι της
προσφοράς ή της ζήτησης χρηματοπιστωτικού μέσου που έχει
ως αποτέλεσμα τον καθορισμό, άμεσα ή έμμεσα, τιμών αγοράς
ή πώλησης ή τη δημιουργία άλλων αθέμιτων εμπορικών
συνθηκών,
- η αγορά ή η πώληση χρηματοπιστωτικών μέσων στο κλείσιμο
της αγοράς με αποτέλεσμα την παραπλάνηση των επενδυτών
που ενεργούν βάσει των τιμών κλεισίματος,
- εκμετάλλευση της περιστασιακής ή τακτικής πρόσβασης στα
παραδοσιακά ή ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης, εκφράζοντας
γνώμη σχετικά με χρηματοπιστωτικό μέσο (ή έμμεσα για τον
εκδότη του), ενώ προηγουμένως είχε λάβει θέση επί του εν
λόγω χρηματοπιστωτικού μέσου και επωφελούμενος στη
συνέχεια από τον αντίκτυπο των γνωμοδοτήσεων που
διατυπώθηκαν στην τιμή του εν λόγω μέσου, χωρίς να έχει

15

ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ TRADUCTION OFFICIELLE OFFICIAL TRANSLATION
γνωστοποιήσει ταυτόχρονα τη σύγκρουση συμφερόντων στο
κοινό με κατάλληλο και αποτελεσματικό τρόπο.

Οι ορισμοί της χειραγώγησης της αγοράς προσαρμόζονται έτσι
ώστε να εξασφαλίζεται ότι μπορούν να συμπεριληφθούν νέα
πρότυπα δραστηριότητας που στην πράξη συνιστούν
χειραγώγηση της αγοράς.»

ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ

I. ΣΥΝΕΚΔΙΚΑΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

23. Λαμβανομένου υπόψη του παρόμοιου αντικειμένου των
προσφυγών, το Δικαστήριο κρίνει σκόπιμο να τις εξετάσει από
κοινού με ενιαία απόφαση.

II. ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 7 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

24. Οι προσφεύγοντες προσάπτουν, κατά το άρθρο 7 της
Συμβάσεως, ότι οι κυρώσεις που τους επέβαλε η Επιτροπή,
όπως τις επικύρωσαν τα διοικητικά δικαστήρια, είχαν
παραβιάσει το δικαίωμά τους να μην είναι ένοχοι για πράξη η
οποία δεν συνιστούσε ποινικό αδίκημα που προβλέπει ο νόμος.
Το άρθρο 7 της Σύμβασης έχει ως εξής:

«1. Κανείς δεν μπορεί να κριθεί ένοχος για οποιοδήποτε
ποινικό αδίκημα λόγω οποιασδήποτε πράξης ή παράλειψης που
δεν συνιστούσε ποινικό αδίκημα βάσει του εθνικού ή διεθνούς
δικαίου κατά τον χρόνο της διάπραξής του. Επίσης, δεν
επιβάλλεται βαρύτερη ποινή από εκείνη που ίσχυε κατά τον
χρόνο διάπραξης της ποινικής παράβασης.

2. Το άρθρο αυτό δεν θίγει τη δίκη και την τιμωρία
οποιουδήποτε προσώπου για οποιαδήποτε πράξη ή παράλειψη η
οποία, κατά τον χρόνο της διάπραξης, ήταν ποινική σύμφωνα

16

A. Επί του παραδεκτού

1. Παρατηρήσεις των διαδίκων

25. Η Κυβέρνηση υποστήριξε ότι το άρθρο 7 δεν είχε εφαρμογή υπό τις περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως. Ειδικότερα, το αδίκημα που αποδόθηκε στους προσφεύγοντες ήταν διοικητικό και οι κυρώσεις που τους επέβαλε η Επιτροπή συνιστούσαν διοικητικές κυρώσεις και όχι «κύρωση» κατά την έννοια της Συμβάσεως. Ειδικότερα, η επίμαχη διάταξη δεν πληρούσε τα κριτήρια που προβλέπει η νομολογία του Δικαστηρίου. Πρώτον, το εθνικό δίκαιο δεν χαρακτήρισε το αδίκημα ποινικό. Η ορολογία που χρησιμοποιήθηκε στη διάταξη δεν ήταν εκείνη που χρησιμοποιείται στις διατάξεις του ποινικού δικαίου, ούτε υπήρχε στην ελληνική έννομη τάξη σύστημα δικαίου διοικητικής ποινικής δικονομίας, όπως αυτό που αναφέρεται στην απόφαση Gradinger κατά Αυστρίας (23 Οκτωβρίου 1995, σειρά Α αριθ. 328-Γ). Επιπλέον, ο βαθμός σοβαρότητας της ποινής που προβλέπει η επίμαχη νομική διάταξη δεν ήταν τέτοιος ώστε να εξετάζεται το ποινικό δίκαιο. Αντιθέτως προς την απόφαση Gradinger κατά Αυστρίας (προπαρατεθείσα), οι προσφεύγοντες εν προκειμένω δεν κινδύνευσαν να φυλακιστούν, δεδομένου ότι ο σχετικός νόμος που προέβλεπε τη φυλάκιση όσων είχαν οφειλές έναντι του κράτους είχε κριθεί αντισυνταγματικός.

26. Η Κυβέρνηση υποστήριξε επίσης ότι το άρθρο 72 του νόμου 1969/1991 προέβλεπε την επιβολή τόσο ποινικών όσο και διοικητικών κυρώσεων σε πρόσωπα που το παραβίαζαν.

Ειδικότερα, επιβλήθηκαν ποινικές κυρώσεις εάν το πρόσωπο που διέδιδε τις πληροφορίες γνώριζε τη φύση των πληροφοριών αυτών και επιβάλλονταν διοικητικές κυρώσεις ανεξάρτητα από οποιαδήποτε ενοχή. Αυτό ενισχύθηκε περαιτέρω από την Οδηγία 2003/6/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28^{ης} Ιανουαρίου 2003, σχετικά με τις πράξεις προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες και τη χειραγωγή της αγοράς (κατάχρηση αγοράς). Το άρθρο 14 § 1 προέβλεπε:

«Με την επιφύλαξη του δικαιώματος των κρατών μελών να επιβάλλουν ποινικές κυρώσεις, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν, σύμφωνα με το εθνικό τους δίκαιο, ότι μπορούν να ληφθούν τα κατάλληλα διοικητικά μέτρα ή να επιβληθούν διοικητικές κυρώσεις κατά των υπευθύνων σε περίπτωση μη τήρησης των διατάξεων που θεσπίζονται κατ' εφαρμογή της παρούσας Οδηγίας. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι τα μέτρα αυτά είναι αποτελεσματικά, αναλογικά και αποτρεπτικά».

18

27. Ο νόμος 3340/2005 για τη μεταφορά της εν λόγω Οδηγίας στο εθνικό δίκαιο προέβλεπε επίσης ποινικές και διοικητικές κυρώσεις σε περιπτώσεις χειραγωγής της αγοράς.

28. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, η Κυβέρνηση υποστήριξε ότι ήταν σαφές ότι οι κυρώσεις που επέβαλε η Επιτροπή συνιστούσαν διοικητικές και όχι ποινικές κυρώσεις κατά την έννοια της νομολογίας του Δικαστηρίου. Όσον αφορά την απόφαση του Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου, με την οποία κρίνει ότι οι κυρώσεις που επιβλήθηκαν δεν παραβιάζουν το άρθρο 7 της Συμβάσεως, δεν μπορούσε κανείς να συναχθεί από τη συλλογιστική του Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου ότι είχε αποδεχθεί ότι η προαναφερθείσα κύρωση εμπίπτει στο

ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ TRADUCTION OFFICIELLE OFFICIAL TRANSLATION
ποινικό δίκαιο. Το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο είχε απλώς αναφερθεί σε υποθέσεις στις οποίες εφαρμοζόταν το άρθρο 7 της Συμβάσεως, χωρίς να αναφέρει συγκεκριμένα αν το άρθρο 72 § 2 του νόμου 1969/1991 περιελάμβανε ποινικές κυρώσεις ή όχι.

29. Οι προσφεύγοντες υποστήριξαν ότι το άρθρο 7 της Συμβάσεως είχε εφαρμογή στις περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως. Υποστήριξαν ότι το ίδιο το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο, με την απόφασή του 109/2013, είχε αναγνωρίσει ότι το άρθρο 7 της Συμβάσεως είχε εφαρμογή στις κυρώσεις που τους επιβλήθηκαν, δεδομένου ότι συνιστούσαν «κύρωση» κατά την έννοια της Συμβάσεως. Ως εκ τούτου, οι εγχώριες αρχές δεν αμφισβήτησαν τη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 7 της Συμβάσεως.

30. Εν πάση περιπτώσει, οι προσφεύγουσες υποστήριξαν ότι η κύρωση που προβλέπει η πρώτη πρόταση του άρθρου 72 § 2 του νόμου 1969/1991 πληρούσε τα δύο σημαντικότερα κριτήρια μεταξύ των τριών που προβλέπει η νομολογία του Δικαστηρίου. Εφαρμοζόταν σε όλους όσοι επιχείρησαν να χειραγωγήσουν την αγορά, και όχι σε ένα συγκεκριμένο τμήμα του πληθυσμού, σε αντίθεση με τη δεύτερη πρόταση του ίδιου άρθρου· και δεν είχε προληπτικό χαρακτήρα, αλλά είχε έναν τιμωρητικό σκοπό, δεδομένου ότι δεν προέβλεπε αποζημίωση για τις ζημίες που υπέστησαν τρίτοι ή το Ελληνικό Δημόσιο.

19

2. Η εκτίμηση του Δικαστηρίου

(α) Γενικές αρχές

31. Η εγγύηση που κατοχυρώνεται στο άρθρο 7, το οποίο αποτελεί ουσιώδες στοιχείο του κράτους δικαίου, κατέχει

ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ TRADUCTION OFFICIELLE OFFICIAL TRANSLATION
εξέχουσα θέση στο σύστημα προστασίας της Σύμβασης, όπως υπογραμμίζεται από το γεγονός ότι δεν επιτρέπεται παρέκκλιση από αυτό βάσει του άρθρου 15 της Σύμβασης σε καιρό πολέμου ή άλλης δημόσιας έκτακτης ανάγκης. Θα πρέπει να ερμηνεύεται και να εφαρμόζεται, όπως προκύπτει από το αντικείμενο και τον σκοπό της, κατά τρόπο που να παρέχει αποτελεσματικές διασφαλίσεις κατά της αυθαίρετης δίωξης, καταδίκης και τιμωρίας (βλ. Inseher κατά Γερμανίας [GC], αρ. 10211/12 και 27505/14, §§ 202-09, 4 Δεκεμβρίου 2018· Καυκαρής κατά Κύπρου [GC], αρ. 21906/04, § 137, ΕΔΔΑ 2008· Μ. κατά Γερμανίας, αρ. 19359/04, § 117, ΕΔΔΑ 2009· και Bergmann κατά Γερμανίας, αρ. 23279/14, § 149, 7 Ιανουαρίου 2016).

32. Επιπλέον, το Δικαστήριο επισήμανε ότι η έννοια της «κυρώσεως» του άρθρου 7 έχει αυτοτελές πεδίο εφαρμογής. Για να καταστεί αποτελεσματική η προστασία που παρέχει το άρθρο 7, το Δικαστήριο πρέπει να παραμείνει ελεύθερο να μείνει πίσω από τα φαινόμενα και να εκτιμήσει το ίδιο κατά πόσον ένα συγκεκριμένο μέτρο ισοδυναμεί κατ' ουσίαν με «κύρωση» κατά την έννοια της διάταξης αυτής (βλέπε G.I.E.M. S.R.L. και λοιποί κατά Ιταλίας [GC], αρ. 1828/06 και 2 άλλες, § 211, 28 Ιουνίου 2018· Welch κατά Ηνωμένου Βασιλείου, 9 Φεβρουαρίου 1995, § 27, σειρά Α αρ. 307-Α· Jamil κατά Γαλλίας, 8 Ιουνίου 1995, § 30, σειρά Α αρ. 317-Β· και Del Rio Prada, που αναφέρεται ανωτέρω, § 81). Το κείμενο της δεύτερης πρότασης του άρθρου 7 § 1 αναφέρει ότι το σημείο εκκίνησης – και συνεπώς ένας πολύ βαρύς παράγοντας (βλ. Glien κατά Γερμανίας, αρ. 7345/12, § 121, 28 Νοεμβρίου 2013, και Bergmann, που αναφέρεται ανωτέρω, § 150) – σε κάθε εκτίμηση της υπάρξεως κυρώσεως είναι αν το επίμαχο μέτρο

20

ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ TRADUCTION OFFICIELLE OFFICIAL TRANSLATION
επιβλήθηκε κατόπιν καταδίκης για «ποινικό αδίκημα». Άλλοι κρίσιμοι παράγοντες είναι ο χαρακτηρισμός του μέτρου βάσει του εθνικού δικαίου, η φύση και ο σκοπός του, οι διαδικασίες που εμπλέκονται στην κατασκευή και την εφαρμογή του, καθώς και η σοβαρότητά του (βλ. Welch, που αναφέρεται ανωτέρω, § 28· Van der Velden κατά Κάτω Χωρών (δεκ.), αρ. 29514/05, ΕΔΔΑ 2006-XV· και Καυκαρής, που αναφέρεται ανωτέρω, § 142). Ωστόσο, η σοβαρότητα του μέτρου δεν είναι καθαυτή καθοριστική, δεδομένου ότι πολλά μη ποινικά μέτρα προληπτικού χαρακτήρα μπορούν, όπως ακριβώς τα μέτρα που πρέπει να χαρακτηριστούν ως κυρώσεις, να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στον ενδιαφερόμενο (βλ. Welch, που αναφέρεται ανωτέρω, § 32· Del Rio Prada κατά Ισπανίας [GC], αρ. 42570/09, § 82, ΕΔΔΑ 2013· και *Bergmann*, που αναφέρεται ανωτέρω, § 150).

21

(β) Εφαρμογή των προαναφερθεισών αρχών εν προκειμένω
33. Το Δικαστήριο πρέπει να εξακριβώσει, εν προκειμένω, αν το προσβληθέν μέτρο, ήτοι το πρόστιμο που επέβαλε στους προσφεύγοντες η Επιτροπή, πρέπει να θεωρηθεί ως κύρωση κατά την έννοια του αυτοτελούς νοήματος του άρθρου 7. Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο θα εξετάσει (i) κατά πόσον τα πρόστιμα επιβλήθηκαν κατόπιν καταδικαστικών αποφάσεων για ποινικά αδικήματα· (ii) τη σχετική διαδικασία· (iii) τον χαρακτηρισμό του μέτρου στο εθνικό δίκαιο· (iv) τη φύση και τον σκοπό του μέτρου· και (v) τη σοβαρότητα του μέτρου.
34. Το Δικαστήριο επισημαίνει, καταρχάς, ότι, εκτιμώντας το ζήτημα του ποινικού σκέλους του άρθρου 6, διαπίστωσε στην απόφαση *Grande Stevens* και λοιποί κατά Ιταλίας (αρ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ,
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
REPUBLIQUE HELLENIQUE, MINISTERE DES AFFAIRES ETRANGERES,
SERVICE DE TRADUCTION
HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS,
TRANSLATION SERVICE

ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ TRADUCTION OFFICIELLE OFFICIAL TRANSLATION
18640/10 και 4 άλλες, §§ 20, 53, 94-101, 4 Μαρτίου 2014), ότι
οι αντίστοιχες διατάξεις του ιταλικού δικαίου περιήλθαν να
εξεταστούν βάσει του ποινικού σκέλους του άρθρου 6 της
Συμβάσεως.

35. Όσον αφορά τις περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως, το
Δικαστήριο επισημαίνει ότι το επίμαχο μέτρο δεν επιβλήθηκε
λόγω της ποινικής καταδίκης των προσφευγόντων. Πράγματι, η
χωριστή ποινική διαδικασία που κινήθηκε κατά του πρώτου
προσφεύγοντος έληξε με την απαλλαγή του από τις κατηγορίες
απάτης για την ίδια περίοδο με αυτήν για την οποία του είχε
επιβάλει κυρώσεις η Επιτροπή.

36. Όσον αφορά τις διαδικασίες εκδόσεως και εκτέλεσης του εν
λόγω μέτρου, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι το μέτρο
επιβλήθηκε από την Επιτροπή και στη συνέχεια εξετάστηκε
από τα διοικητικά δικαστήρια στο πλαίσιο διαδικασιών που
εμπίπτουν ουσιαστικά στο διοικητικό δίκαιο (βλ.
προπαρατεθείσα G.I.E.M. S.R.L. και λοιποί, §§ 228-32).

22

37. Όσον αφορά τον νομικό χαρακτηρισμό της πράξεως στο
εθνικό δίκαιο, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι η χειραγώγηση της
αγοράς για την οποία κατηγορήθηκαν οι προσφεύγοντες δεν
εκτέθηκε στο ποινικό δίκαιο (αντίθεση Gouarré Patte κατά
Ανδόρας, αρ. 33427/10, § 30, 12 Ιανουαρίου 2016). Η
συμπεριφορά αυτή τιμωρείται στην πραγματικότητα με κύρωση
η οποία χαρακτηρίστηκε ως «διοικητική» από το άρθρο 72 § 2
του νόμου 1969/1991 (βλ. παράγραφο 17 ανωτέρω). Τούτου
λεχθέντος, το Δικαστήριο πρέπει να ερμηνεύσει την έννοια της
«ποινής» με αυτόνομο τρόπο (βλέπε G.I.E.M. S.R.L. και
λοιποί, προπαρατεθείσα, § 216). Πρέπει, επομένως, να εξετάσει
αν άλλα στοιχεία οδηγούν στο συμπέρασμα ότι το άρθρο 7 έχει

ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ TRADUCTION OFFICIELLE OFFICIAL TRANSLATION
εφαρμογή εν προκειμένω (βλ., επίσης, για παρόμοιες
εκτιμήσεις σχετικά με το ποινικό σκέλος του άρθρου 6, Grande
Stevens και λοιποί, που αναφέρεται ανωτέρω, § 95, και τις
υποθέσεις που μνημονεύονται σ' αυτήν).

38. Όσον αφορά τη φύση του αδικήματος, φαίνεται ότι η
διάταξη την οποία οι προσφεύγοντες κατηγορήθηκαν για
παράβαση αποσκοπούσε στη διασφάλιση της ακεραιότητας των
χρηματοπιστωτικών αγορών και στη διατήρηση της
εμπιστοσύνης του κοινού στην ασφάλεια των συναλλαγών. Το
Συνέδριο επισημαίνει ότι η Επιτροπή, ανεξάρτητο διοικητικό
όργανο, έχει ως αποστολή να εποπτεύει τη συμμόρφωση με τη
νομοθεσία περί χρηματιστηρίου και, συνεπώς, να προστατεύει
τους επενδυτές και να διασφαλίζει την αποτελεσματικότητα, τη
διαφάνεια και την ανάπτυξη των χρηματιστηρίων (βλ.
παράγραφο 5 ανωτέρω). Πρόκειται για γενικά συμφέροντα της
κοινωνίας, που συνήθως προστατεύονται από το ποινικό δίκαιο
(βλ., *mutatis mutandis*, A. Menarini Diagnostics S.R.L. κατά
Ιταλίας, αρ. 43509/08, § 40, 27 Σεπτεμβρίου 2011· βλ. επίσης
Société Stenuit κατά Γαλλίας, έκθεση της Ευρωπαϊκής
Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, 30 Μαΐου 1991, § 62,
σειρά Α αρ. 232-A). Επιπλέον, το Δικαστήριο εκτιμά ότι τα
επιβληθέντα πρόστιμα αποσκοπούσαν κατ' ουσίαν στην
τιμωρία, προκειμένου να αποτραπεί η υποτροπή. Επομένως,
στηριζόντουσαν σε κανόνες των οποίων ο σκοπός ήταν
αποτρεπτικός, δηλαδή να αποτρέψουν τους προσφεύγοντες από
το να επαναλάβουν την επίμαχη δραστηριότητα, και
τιμωρητικός, δεδομένου ότι τιμώρησαν παράνομη συμπεριφορά
(βλ., *mutatis mutandis*, Jussila, προπαρατεθείσα, § 38).

23

39. Όσον αφορά τη φύση και τη σοβαρότητα της ποινής που «ενδέχεται να επιβληθεί» στους προσφεύγοντες (βλ. Ezech και Connors κατά Ηνωμένου Βασιλείου [GC], αρ. 39665/98 και 40086/98, § 120, ΕΔΔΑ 2003-X), το Δικαστήριο, όπως και η Κυβέρνηση (βλ. παράγραφο 90 ανωτέρω), επισημαίνει ότι τα επίμαχα πρόστιμα δεν μπορούσαν να αντικατασταθούν από στερητική της πολιτικής ποινής σε περίπτωση μη πληρωμής (βλ., a contrario, Anghel κατά Ρουμανίας, αρ. 28183/03, § 52, 4 Οκτωβρίου 2007). Ωστόσο, η Επιτροπή είχε το δικαίωμα να επιβάλει πρόστιμο ύψους έως 1.467.349,99 Ευρώ (βλ. παράγραφο 17 ανωτέρω).

40. Είναι αληθές ότι, εν προκειμένω, δεν επιβλήθηκαν οι μέγιστες ποινές. Εντούτοις, η ποινική χροιά της διαδικασίας εξαρτάται από τον βαθμό σοβαρότητας της ποινής στην οποία ο ενδιαφερόμενος ευθύνεται εκ των προτέρων (βλ. Engel και λοιποί κατά Κάτω Χωρών, 8 Ιουνίου 1976, § 82, σειρά Α αρ. 22), και όχι από τη σοβαρότητα της ποινής που τελικά επιβλήθηκε (βλ. Dubus S.A. κατά Γαλλίας, αρ. 5242/04, § 37, 11 Ιουνίου 2009). Επιπλέον, εν προκειμένω, οι προσφεύγοντες έλαβαν τελικά πρόστιμα ύψους από 20.000 έως 100.000 Ευρώ, τα οποία, λαμβανομένου υπόψη του ποσού τους, είχαν κάποια σοβαρότητα και είχαν σημαντικές οικονομικές επιπτώσεις για τους προσφεύγοντες.

41. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, και λαμβανομένης υπόψη της σοβαρότητας των επιβληθέντων προστίμων και των κυρώσεων για τα οποία ευθύνονται οι προσφεύγοντες, το Δικαστήριο εκτιμά ότι οι επίμαχες κυρώσεις ήταν ποινικού χαρακτήρα (βλ., mutatis mutandis, Öztürk, που αναφέρεται ανωτέρω, § 54, και,

ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ TRADUCTION OFFICIELLE OFFICIAL TRANSLATION
a contrario, Inocêncio κατά Πορτογαλίας (δεκ.), αρ. 43862/98,
ΕΔΔΑ 2001-I).

42. Επιπλέον, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι, όσον αφορά
ορισμένες γαλλικές διοικητικές αρχές που είναι αρμόδιες για
το οικονομικό και χρηματοπιστωτικό δίκαιο και απολαύουν
εξουσίες καταδίκης, έκρινε ότι το ποινικό σκέλος του άρθρου 6
εφαρμόστηκε, ιδίως όσον αφορά το Πειθαρχικό Δικαστήριο
(Προϋπολογισμός και Οικονομικών) (Guisset κατά Γαλλίας, αρ.
33933/96, § 59, ΕΔΔΑ 2000-IX), το Συμβούλιο
Χρηματοπιστωτικών Αγορών (Didier κατά Γαλλίας (δεκ.), αρ.
58188/00, 27 Αυγούστου 2002), την Επιτροπή Ανταγωνισμού
(Lilly France S.A. κατά Γαλλίας (δεκ.), αρ. 53892/00, 3
Δεκεμβρίου 2002), την επιτροπή κυρώσεων των εποπτικών
αρχών της χρηματοπιστωτικής αγοράς (Messier κατά Γαλλίας
(δεκ.), αρ. 25041/07, 19 Μαΐου 2009) και την Τραπεζική
Επιτροπή (Dubus S.A., προπαρατεθείσα, § 38). Το ίδιο
πόρισμα έγινε και για την ιταλική ρυθμιστική αρχή που είναι
αρμόδια για τον ανταγωνισμό και την αγορά (AGCM – Autorità
Garante della Concorrenza e del Mercato· βλ. Menarini
Diagnostics S.r.l., που προαναφέρθηκε, § 44) και την Εθνική
Επιτροπή Εταιρειών και Χρηματιστηρίου (βλ. Grande Stevens
και λοιποί, που προαναφέρθηκε, § 101).

25

43. Αφού επισημάνθηκε και δόθηκε η δέουσα βαρύτητα στις
διάφορες πτυχές της υποθέσεως, το Δικαστήριο εκτιμά ότι τα
πρόστιμα που επιβλήθηκαν στους προσφεύγοντες μπορούν να
θεωρηθούν ως «κυρώσεις» κατά την έννοια του άρθρου 7 της
Συμβάσεως. Το συμπέρασμα αυτό, το οποίο προκύπτει από την
αυτοτελή ερμηνεία της έννοιας της «κυρώσεως» κατά την
έννοια του άρθρου 7, συνεπάγεται τη δυνατότητα εφαρμογής

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ,
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
REPUBLIQUE HELLENIQUE, MINISTERE DES AFFAIRES ETRANGERES,
SERVICE DE TRADUCTION
HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS,
TRANSLATION SERVICE

ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ TRADUCTION OFFICIELLE OFFICIAL TRANSLATION
της διατάξεως αυτής, ακόμη και ελλείψει ποινικής διαδικασίας
κατά την έννοια του άρθρου 6.

44. Επιπλέον, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι οι προσφυγές δεν
είναι προδήλως αβάσιμες κατά την έννοια του άρθρου 35 § 3
(α) της Συμβάσεως. Δεν είναι απαράδεκτες για άλλους λόγους
και, ως εκ τούτου, πρέπει να κριθούν παραδεκτές.

B. Επί της ουσίας

1. Τα επιχειρήματα των προσφευγόντων

45. Οι προσφεύγοντες υποστήριξαν ότι το άρθρο 72 § 2 του
νόμου 1969/1991 δεν πληρούσε τις απαιτήσεις της
προβλεψιμότητας και της ακρίβειας και ότι είχαν εσφαλμένως
κυρώσεις για την παραβίασή του. Οι μελετητές και οι
ακαδημαϊκοί είχαν δημοσιεύσει άρθρα που επέκριναν την
αμφισβητούμενη νομοθεσία, και ειδικότερα το αμφισβητούμενο
άρθρο βάσει του οποίου είχαν υποστεί κυρώσεις, λόγω
έλλειψης σαφήνειας ως προς το ποια συμπεριφορά θα μπορούσε
να συνιστά διάδοση ή δημοσίευση ψευδών ή παραπλανητικών
πληροφοριών. Αυτός ήταν ο λόγος για τον οποίο η νέα διάταξη
που αντικατέστησε το άρθρο 72 § 2 του εν λόγω νόμου κατά τη
μεταφορά της Οδηγίας 2003/6/EK περιελάμβανε λεπτομερή
περιγραφή των τρόπων με τους οποίους θα μπορούσε να
επιτευχθεί η διάδοση ψευδών ή παραπλανητικών πληροφοριών.
Με τη νέα αυτή διάταξη, το άρθρο 7 του νόμου 3340/2005, είχε
διευκρινιστεί για πρώτη φορά στη νομοθεσία ότι η
χειραγώγηση της αγοράς θα μπορούσε να επιτευχθεί με τη
σύναψη συναλλαγών, όπως αναφέρεται επίσης στην εισαγωγική
έκθεση επί του νόμου αυτού.

26

46. Η προαναφερθείσα ερμηνεία υποστηρίχθηκε περαιτέρω από τη νομολογία του Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου. Ειδικότερα, το 2006, το τέταρτο Τμήμα του Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου εξέδωσε την απόφαση 1898/2006, επιβεβαιώνοντας ότι η σύναψη συναλλαγών από επαγγελματίες διαμεσολαβητές προβλεπόταν από τον νόμο μόνο στη δεύτερη πρόταση του άρθρου 72 § 2 του νόμου 1969/1991. Δεν ενέπιπτε στο πεδίο της πρώτης και της τρίτης προτάσεως, οι οποίες αναφέρονταν μόνο στη διάδοση ή τη δημοσίευση ψευδών ή παραπλανητικών πληροφοριών.

47. Λαμβανομένων υπόψη των προαναφερθεισών σκοπών, οι προσφεύγοντες δεν μπορούσαν να προβλέψουν, το 2003 και το 2004, ότι η πραγματοποίηση συναλλαγών θα μπορούσε να θεωρηθεί ως τρόπος διάδοσης ή δημοσιεύσεως ανακριβών πληροφοριών. Η διατύπωση της διατάξεως ήταν ασαφής και αμφίσημη και οι ερμηνείες που είχαν δώσει οι εγχώριες αρχές εκείνη την εποχή ήταν, τουλάχιστον, αποκλίνουσες. Η έλλειψη αυτής της συνοχής είχε ως αποτέλεσμα η διάταξη αυτή να στερείται της αναγκαίας σαφήνειας και ακρίβειας που απαιτείται προκειμένου οι προσφεύγοντες να είναι σε θέση να ρυθμίσουν αναλόγως τη συμπεριφορά τους. Αντιθέτως, το άρθρο 34 του νόμου 3632/1928, το οποίο περιείχε τις ποινικές κυρώσεις, ήταν σαφέστερο, και αυτός ήταν ο λόγος για τον οποίο το Συμβούλιο είχε αθώώσει τον πρώτο προσφεύγοντα για τις κατηγορίες αυτές.

27

2. Τα επιχειρήματα της Κυβέρνησης

48. Η Κυβέρνηση, στηριζόμενη στις αποφάσεις του Δικαστηρίου στις A. Menarini Diagnostics S.R.L.

ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ TRADUCTION OFFICIELLE OFFICIAL TRANSLATION
(προαναφερόμενη, § 65) και Α και Β κατά Νορβηγίας [GC]
(αρ. 24130/11 και 29758/11, § 133, 15 Νοεμβρίου 2016),
υποστήριξε, κατ' αρχάς, ότι οι απαιτήσεις προβλεψιμότητας
και σαφήνειας, όπως ορίζονται στο άρθρο 7 της Συμβάσεως,
δεν ίσχυαν με την ίδια ακαμψία στις διοικητικές κυρώσεις
όπως ίσχυαν στις *stricto sensu* ποινικές κυρώσεις. Εν πάση
περιπτώσει, η αμφισβητούμενη διάταξη πληρούσε πλήρως τις
απαιτήσεις του άρθρου 7 της Σύμβασης. Ειδικότερα, η
προαναφερόμενη διάταξη, η οποία αποσκοπούσε στη
διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της ακεραιότητας των
χρηματοπιστωτικών αγορών και στην προστασία των
επενδυτών, προέβλεπε την επιβολή προστίμου για τη
δημοσίευση ή τη διάδοση «με οποιονδήποτε τρόπο» ανακριβών
ή παραπλανητικών πληροφοριών οι οποίες, από τη φύση τους,
θα μπορούσαν να επηρεάσουν την τιμή ή την εμπορευσιμότητα
των τίτλων που επρόκειτο να καταχωριστούν ή ήταν ήδη
εισηγμένοι σε χρηματιστήριο.

28

49. Η γενική διατύπωση που χρησιμοποίησε ο νομοθέτης για να
περιγράψει το αντικειμενικό στοιχείο της αξιόποινης πράξης
δεν μπορούσε να θεωρηθεί αντίθετη προς το άρθρο 7 της
Συμβάσεως, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι, αφενός, η
διάταξη αυτή, κατά την εγχώρια κατάταξη, ανήκε στο
διοικητικό δίκαιο και, αφετέρου, ο νομοθέτης επιδίωξε να
παράσχει ένα γενικό πλαίσιο για την κάλυψη διαφόρων τρόπων
διάδοσης ή δημοσίευσης πληροφοριών στον δυναμικά
διευρυνόμενο τομέα του χρηματιστηρίου.

50. Κατά την άποψη της Κυβέρνησης, ο νομοθέτης είχε
αποφύγει σκοπίμως την παροχή ενδεικτικού καταλόγου
δράσεων που θα μπορούσαν να αποτελέσουν τη δημοσίευση ή

ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ TRADUCTION OFFICIELLE OFFICIAL TRANSLATION

τη διάδοση πληροφοριών, προκειμένου να αποφευχθεί οποιοσδήποτε ερμηνευτικός περιορισμός τους. Αν κάποιος συνέκρινε την προηγούμενη έκδοση της επίμαχης διάταξης με εκείνη που την αντικατέστησε τελικά, δηλαδή με το άρθρο 96 του νόμου 2533/1997, γινόταν εύκολα κατανοητό ότι ο νομοθέτης είχε την πρόθεση να διευρύνει το πεδίο εφαρμογής του αντικειμενικού στοιχείου προκειμένου να συμπεριλάβει συμπεριφορές όπως αυτή των προσφευγόντων, όπως επιβεβαιώνεται από το travaux préparatoires στο νόμο 2533/1997. Το γεγονός ότι η μεταγενέστερη εκδοχή της διατάξεως αυτής ήταν λεπτομερέστερη δεν σήμαινε ότι η συμπεριφορά των προσφευγόντων, η οποία περιλαμβανόταν αργότερα ρητώς στο νόμο, δεν ήταν στο παρελθόν αξιόποινη πράξη.

51. Η Κυβέρνηση επισήμανε επίσης ότι θα μπορούσε κανείς να συναγάγει, απλώς εξετάζοντας τη δεύτερη πρόταση του ίδιου άρθρου του νόμου 1969/1991, ότι ο νομοθέτης είχε την πρόθεση να συμπεριλάβει τη διεξαγωγή των συναλλαγών ως τρόπο διάδοσης των πληροφοριών. Η πρόταση αυτή προέβλεπε ότι δεν πρέπει να επιβάλλονται κυρώσεις στους επαγγελματίες διαμεσολαβητές για τη διενέργεια συναλλαγών, εκτός αν γνώριζαν ή όφειλαν να γνωρίζουν ότι επιχειρούσαν να διαδώσουν ψευδείς ή παραπλανητικές πληροφορίες πραγματοποιώντας τις συναλλαγές αυτές. Η διατύπωση της διατάξεως αυτής απέδειξε ότι ο νομοθέτης έκρινε δεδομένο ότι η διάδοση ψευδών ή παραπλανητικών πληροφοριών μπορούσε να επιτευχθεί μέσω συναλλαγών και επιθυμούσε να προστατεύσει τους διαμεσολαβητές που ενεργούν όχι για λογαριασμό τους αλλά για λογαριασμό των πελατών τους.

29

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ,
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
REPUBLIQUE HELLENIQUE, MINISTERE DES AFFAIRES ETRANGERES,
SERVICE DE TRADUCTION
HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS,
TRANSLATION SERVICE

52. Επιπλέον, η Κυβέρνηση υποστήριξε ότι οι προσφεύγοντες, οι οποίοι ήταν τότε πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος (ο πρώτος προσφεύγων) και υπάλληλος υπεύθυνος για τη διαβίβαση εντολών πελατών σε συνεργαζόμενες εταιρείες κινητών αξιών (ο δεύτερος προσφεύγων), θα έπρεπε, λόγω των θέσεών τους, να έχουν ασκήσει ενισχυμένη δέουσα επιμέλεια στα χρηματιστήρια τους και θα μπορούσαν εύκολα να προβλέψουν ότι οι δραστηριότητες στις οποίες είχαν προσληφθεί ενδέχεται να παραπλανήσουν τους επενδυτές και, ως εκ τούτου, εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 72 § 2 του νόμου 1969/1991. Η Επιτροπή είχε επιβάλει πολλές κυρώσεις για πράξεις κατά παράβαση του άρθρου αυτού ήδη από το 2000, χωρίς καμία επιφύλαξη ως προς την ορθή ερμηνεία της επίμαχης διατάξεως, η οποία θα μπορούσε να οδηγήσει τους προσφεύγοντες να αμφισβητήσουν την πραγματική της σημασία. Επιπλέον, η Κυβέρνηση αναφέρθηκε σε διάφορες εθνικές αποφάσεις που εκδόθηκαν το 2002, υποστηρίζοντας ότι, από τη στιγμή που οι προσφεύγοντες είχαν διαπράξει την παράβαση, τα διοικητικά δικαστήρια είχαν εκδώσει αποφάσεις με τις οποίες ερμηνεύουν την επίμαχη διάταξη ως συμπεριλαμβανόμενη τη συμπεριφορά που επέδειξαν οι προσφεύγοντες.

30

53. Η Κυβέρνηση αναγνώρισε ότι, μετά την κύρωση που επιβλήθηκε στους προσφεύγοντες, το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο είχε δημοσιεύσει την απόφαση 1898/2006, υιοθετώντας την αντίθετη ερμηνεία του άρθρου 72 § 2 του νόμου 1969/1991 και υποστηρίζοντας ότι η διάδοση των πληροφοριών δεν μπορούσε να επιτευχθεί με την πραγματοποίηση συναλλαγών. Εν τω μεταξύ, λόγω των

ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ TRADUCTION OFFICIELLE OFFICIAL TRANSLATION
αντικρουόμενων ερμηνειών του επίμαχου άρθρου που υπάρχουν
στη νομολογία, το θέμα παραπέμφθηκε σε επταμελή επιτροπή
του Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου, η οποία είχε επιλύσει
το ζήτημα εκδίδοντας αποφάσεις αρ. 109-11/2013 (βλ.
παράγραφο 12 ανωτέρω). Εν πάση περιπτώσει, οι
προσφεύγοντες δεν μπορούσαν να προσποιηθούν ότι η
προαναφερθείσα τροποποίηση της νομολογίας τους είχε
επηρεάσει κατά κάποιον τρόπο, δεδομένου ότι κατά τον χρόνο
που είχαν διαπράξει το αδίκημα, η νομολογία ήταν συνεπής
όσον αφορά τη συμπερίληψη της διεξαγωγής των πράξεων με
τους τρόπους με τους οποίους μπορούσαν να διαδοθούν ψευδείς
πληροφορίες και, ως εκ τούτου, κατά παράβαση του άρθρου 72
§ 2 του νόμου 1969/1991.

54. Τέλος, η Κυβέρνηση υποστήριξε ότι η προαναφερθείσα
ερμηνεία του άρθρου 72 § 2 ήταν σύμφωνη με την ερμηνεία
που δόθηκε στο άρθρο 34 εδάφιο α) του νόμου 3632/1928.
Ειδικότερα, τα ποινικά δικαστήρια είχαν κρίνει ότι η
διεξαγωγή προκαθορισμένων συναλλαγών μεγάλης κλίμακας
συνιστούσε διάδοση ψευδών ή ανακριβών πληροφοριών, οι
οποίες θα μπορούσαν να παραπλανήσουν τους επενδυτές όσον
αφορά την πραγματική ζήτηση κινητών αξιών.

31

3. Η εκτίμηση του Δικαστηρίου

(α) Γενικές αρχές

55. Το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι η εγγύηση που
κατοχυρώνεται στο άρθρο 7 της Σύμβασης αποτελεί ουσιώδες
στοιχείο του κράτους δικαίου. Θα πρέπει να ερμηνεύεται και
να εφαρμόζεται, όπως προκύπτει από το αντικείμενο και το
σκοπό του, κατά τρόπο που να παρέχει αποτελεσματικές

ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ TRADUCTION OFFICIELLE OFFICIAL TRANSLATION

διασφαλίσεις κατά της αυθαίρετης δίωξης, καταδίκης και τιμωρίας (βλ. Scoppola κατά Ιταλίας (αρ. 2) [GC], αρ. 10249/03, § 92, 17 Σεπτεμβρίου 2009, και Huhtamäki κατά Φινλανδίας, αρ. 54468/09, § 41, 6 Μαρτίου 2012). Το άρθρο 7 της Συμβάσεως δεν περιορίζεται στην απαγόρευση της αναδρομικής εφαρμογής του ποινικού δικαίου εις βάρος του κατηγορουμένου. Ενσωματώνει επίσης, γενικότερα, την αρχή ότι μόνο ο νόμος μπορεί να ορίζει ένα έγκλημα και να προβλέπει ποινή (*nullum crimen, nulla poena sine lege*) και την αρχή ότι το ποινικό δίκαιο δεν πρέπει να ερμηνεύεται εκτενώς εις βάρος του κατηγορουμένου, για παράδειγμα κατ' αναλογία. Από τις αρχές αυτές προκύπτει ότι ένα αδίκημα πρέπει να ορίζεται σαφώς από το νόμο. Η απαίτηση αυτή πληρούται όταν το άτομο μπορεί να γνωρίζει από τη διατύπωση της σχετικής διάταξης και, εάν χρειάζεται, με τη βοήθεια της ερμηνείας της από τα δικαστήρια, ποιες πράξεις και παραλείψεις θα τον καταστήσουν ποινικά υπεύθυνο. Μιλώντας για «νόμο», το άρθρο 7 αναφέρεται στην ίδια ακριβώς έννοια με εκείνη στην οποία αναφέρεται αλλού η Σύμβαση κατά τη χρήση του όρου αυτού, έννοια η οποία περιλαμβάνει γραπτό καθώς και άγραφο δίκαιο και συνεπάγεται ποιοτικές απαιτήσεις, ιδίως απαιτήσεις προσβασιμότητας και προβλεψιμότητας (βλ., μεταξύ άλλων αρχών, C.R. κατά Ηνωμένου Βασιλείου, 22 Νοεμβρίου 1995, §§ 32 33, σειρά Α αρ. 335-Γ· S.W. κατά Ηνωμένου Βασιλείου, 22 Νοεμβρίου 1995, §§ 34 35, σειρά Α αρ. 335-Β· Streletz, Kessler και Krenz κατά Γερμανίας [GC], αρ. 34044/96, 35532/97, 44801/98, § 50, ΕΔΔΑ 2001-II· και Καυκαρής, προπαρατεθείσα, § 140).

32

56. Σε κάθε σύστημα δικαίου, συμπεριλαμβανομένου του ποινικού δικαίου, όσο σαφώς και αν είναι μια νομική διάταξη, υπάρχει ένα αναπόφευκτο στοιχείο δικαστικής ερμηνείας. Θα υπάρχει πάντα ανάγκη για αποσαφήνιση των αμφίβολων σημείων και για προσαρμογή στις μεταβαλλόμενες συνθήκες. Πράγματι, στα κράτη της Σύμβασης, η προοδευτική ανάπτυξη του ποινικού δικαίου μέσω της δικαστικής νομοθεσίας αποτελεί καλά εδραιωμένο και αναγκαίο μέρος της νομικής παράδοσης (βλ. Del Rio Prada κατά Ισπανίας [GC], αρ. 42750/09, §§ 91-93, ΕΔΔΑ 2013). Το άρθρο 7 της Συμβάσεως δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι απαγορεύει τη σταδιακή αποσαφήνιση των κανόνων ποινικής ευθύνης μέσω δικαστικής ερμηνείας από περίπτωση σε περίπτωση, υπό την προϋπόθεση ότι η προκύπτουσα εξέλιξη συνάδει με την ουσία του αδικήματος και θα μπορούσε ευλόγως να προβλεφθεί (βλ., μεταξύ άλλων αρχών, S.W. κατά Ηνωμένου Βασιλείου, προπαρατεθείσα, § 36· Streletz, Kessler και Krenz, προπαρατεθείσα, § 50· K.-H. W. κατά Γερμανίας [GC], αρ. 37201/97, § 45, ΕΔΔΑ 2001-II· και Rohlena κατά Τσεχικής Δημοκρατίας [GC], αρ. 59552/08, § 51, ΕΔΔΑ 2015).

33

57. Ένας νόμος μπορεί να εξακολουθεί να πληροί την απαίτηση «προβλεψιμότητας» όταν ο ενδιαφερόμενος πρέπει να λάβει τις κατάλληλες νομικές συμβουλές για να εκτιμήσει, σε βαθμό εύλογο υπό τις περιστάσεις, τις συνέπειες που μπορεί να συνεπάγεται μια συγκεκριμένη ενέργεια (βλ. Achour κατά Γαλλίας [GC], αρ. 67335/01, § 54, ΕΔΔΑ 2006-IV, και Huhtamäki, που αναφέρεται ανωτέρω, § 44). Ακόμη και όταν ένα σημείο κρίνεται για πρώτη φορά στην περίπτωση του προσφεύγοντος, δεν θα προκύψει παραβίαση του άρθρου 7 της

ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ TRADUCTION OFFICIELLE OFFICIAL TRANSLATION
Συμβάσεως εάν η έννοια που δίνεται είναι και προβλέψιμη και
σύμφωνη με την ουσία του αδικήματος (βλ. Jorgic, που
αναφέρεται ανωτέρω, § 114· Custers και λοιποί κατά Δανίας,
αρ. 11843/03, 11847/03 και 11849/03, 3 Μαΐου 2007· Soros
κατά Γαλλίας, αρ. 50425/06, § 126, 6 Οκτωβρίου 2011· και
Huhtamäki, που αναφέρεται ανωτέρω, § 51).

58. Επιπλέον, σύμφωνα με τη γενική προσέγγισή του, το
Δικαστήριο δεν αμφισβητεί την ερμηνεία και την εφαρμογή του
εθνικού δικαίου από τα εθνικά δικαστήρια, εκτός εάν υπήρξε
κατάφωρη μη τήρηση ή αυθαιρεσία κατά την εφαρμογή του
δικαίου αυτού (βλ., μεταξύ άλλων, Société Colas Est και λοιποί
κατά Γαλλίας, αρ. 37971/97, § 43, ΕΔΔΑ 2002-III· Korbely
κατά Ουγγαρίας [GC], αρ. 9174/02, §§ 73-95, ΕΔΔΑ 2008· και
Liivik κατά Εσθονίας, αρ. 12157/05, § 101, 25 Ιουνίου 2009).

59. Εντούτοις, οι εξουσίες ελέγχου του Δικαστηρίου πρέπει να
είναι μεγαλύτερες όταν το ίδιο το δικαίωμα της Συμβάσεως, το
άρθρο 7 εν προκειμένω, απαιτεί να υπάρξει νομική βάση για
την καταδίκη και την ποινή. Το άρθρο 7 § 1 επιβάλλει στο
Δικαστήριο να εξετάσει αν υφίσταται σύγχρονη νομική βάση
για την καταδίκη του προσφεύγοντος και, ειδικότερα, πρέπει να
βεβαιωθεί ότι το αποτέλεσμα στο οποίο κατέληξαν τα οικεία
εθνικά δικαστήρια ήταν συμβατό με το άρθρο 7 της
Συμβάσεως. Η παροχή μικρότερης εξουσίας ελέγχου στο
Δικαστήριο θα καθιστούσε άνευ αντικειμένου το άρθρο 7 (βλ.
Kononov κατά Λετονίας [GC], αρ. 36376/04, § 189, ΕΔΔΑ
2010 και Rohlena κατά Τσεχικής Δημοκρατίας [GC],
αρ. 59552/08, § 52, ΕΔΔΑ 2015).

34

(β) Εφαρμογή των προαναφερθεισών αρχών εν προκειμένω

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ,
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
REPUBLIQUE HELLENIQUE, MINISTERE DES AFFAIRES ETRANGERES,
SERVICE DE TRADUCTION
HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS,
TRANSLATION SERVICE

60. Υπό το πρίσμα των προαναφερθεισών αρχών, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι δεν είναι αποστολή του να αποφαινεται επί της ατομικής ευθύνης των προσφευγόντων, η οποία εμπίπτει πρωτίστως στην αρμοδιότητα των εθνικών δικαστηρίων, αλλά να εξετάσει, από την άποψη του άρθρου 7 § 1 της Συμβάσεως, αν οι πράξεις για τις οποίες τιμωρήθηκαν οι προσφεύγοντες εμπίπτουν στον ορισμό αδικήματος αρκούντως προβλέψιμου, δεδομένου ότι οι προσφεύγοντες δεν αμφισβήτησαν την προσβασιμότητά του.

61. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι οι προσφεύγοντες τιμωρήθηκαν με την επιβολή κυρώσεων για παράβαση της πρώτης πρότασης του άρθρου 72 § 2 του νόμου 1969/1991, το οποίο προέβλεπε ότι θα επιβάλλονταν κυρώσεις σε όποιον δημοσίευσε ή διένειμε «με οποιονδήποτε τρόπο» ανακριβείς ή παραπλανητικές πληροφορίες σχετικά με κινητές αξίες που πρόκειται να καταχωριστούν ή είναι ήδη εισηγμένες σε επίσημο χρηματιστήριο, οι οποίες, από τη φύση τους, θα μπορούσαν να επηρεάσουν την τιμή ή τις συναλλαγές τους σε αυτές τις κινητές αξίες. Η Επιτροπή και τα διοικητικά δικαστήρια έκριναν ότι, με τη σύναψη μεγάλου όγκου πράξεων, οι προσφεύγοντες είχαν παραβιάσει το εν λόγω άρθρο, δεδομένου ότι οι πράξεις αυτές είχαν ως αποτέλεσμα την παροχή ανακριβών πληροφοριών όσον αφορά τις τιμές και την εμπορευσιμότητα των κινητών αξιών και, ως εκ τούτου, συνιστούσαν διάδοση ψευδών ή ανακριβών πληροφοριών. Επομένως, το Δικαστήριο πρέπει να εξετάσει αν τα συμπεράσματα στα οποία κατέληξαν τα εθνικά δικαστήρια σχετικά με τις πράξεις στις οποίες κατέληξαν οι προσφεύγοντες, που ορίζονται ότι εμπίπτουν στο πλαίσιο της

«διάδοσης με οποιονδήποτε τρόπο ψευδών ή ανακριβών πληροφοριών», στηρίζονταν σε ανάλυση η οποία θα μπορούσε να θεωρηθεί βασίμως εύλογη και, κατά συνέπεια, αν ήταν προβλέψιμο ότι οι πράξεις των προσφευγόντων μπορούσαν να συνιστούν διάδοση ψευδών ή ανακριβών πληροφοριών.

62. Συναφώς, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η εθνική νομοθεσία δεν παρείχε λεπτομερή αναφορά όλων των τρόπων με τους οποίους θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί η διάδοση ή η δημοσίευση ψευδών ή παραπλανητικών πληροφοριών. Αντιθέτως, ο νομοθέτης, ο οποίος επιθυμούσε προφανώς να συμπεριλάβει όσο το δυνατόν περισσότερους τρόπους διάπραξης της αξιόποινης πράξης, χρησιμοποίησε την έκφραση «καθ' οιονδήποτε τρόπο» και τα εθνικά δικαστήρια ερμήνευσαν τη διάταξη αυτή ως συμπεριλαμβάνουσα συναλλαγές. Ειδικότερα, είναι σαφές στο Δικαστήριο ότι ο νομοθέτης επιθυμούσε να διασφαλίσει την αγορά από τη διάδοση ή τη δημοσίευση ψευδών ή ανακριβών πληροφοριών που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την τιμή ή την εμπορευσιμότητα των κινητών αξιών. Στο πλαίσιο αυτό, τα συμπεράσματα του εθνικού δικαστηρίου ότι κάθε παρέμβαση για τίτλους που επηρέασαν την πραγματική τους αξία ή εμπορευσιμότητα και είχε ως αποτέλεσμα την τεχνητή προσφορά και ζήτηση, παρήγαγε πληροφορίες ικανές να στρεβλώσουν την αγορά και να επηρεάσουν την τιμή και την εμπορευσιμότητα και, ως εκ τούτου, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 72 § 2 του νόμου 1969/1991, δεν φαίνονται παράλογα. Επίσης, δεν μπορεί να ειπωθεί ότι η ερμηνεία που έδωσε η Επιτροπή και επιβεβαιώθηκε από τα διοικητικά δικαστήρια ήταν τόσο εκτεταμένη και απρόβλεπτη που ήταν ασυμβίβαστη με την ίδια

ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ TRADUCTION OFFICIELLE OFFICIAL TRANSLATION
την ουσία του αδικήματος (βλ., a contrario, Navalnyye κατά Ρωσίας, αρ. 101/15, § 68, 17 Οκτωβρίου 2017). Οι ανωτέρω εκτιμήσεις ενισχύονται περαιτέρω από τη δεύτερη πρόταση του επίμαχου άρθρου, η οποία αναφέρεται ρητώς στη διεξαγωγή των συναλλαγών ως τρόπο χειραγώγησης της αγοράς.

63. Το Δικαστήριο πρέπει τώρα να εξακριβώσει αν οι προσφεύγοντες θα μπορούσαν να είχαν προβλέψει στον ουσιώδη χρόνο, εν ανάγκη με νομική συνδρομή, ότι οι ενέργειές τους εμπίπτουν στο πλαίσιο της επίμαχης διατάξεως. Συναφώς, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η Κυβέρνηση προσκόμισε διάφορες αποφάσεις, αν και από πρωτοβάθμια διοικητικά δικαστήρια και όχι από το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο, που είχαν ερμηνεύσει το εν λόγω άρθρο όπως έπραξαν στην περίπτωση των προσφευγόντων από το 2002 και το 2003, δηλαδή πριν οι προσφεύγοντες προβούν στις πράξεις για τις οποίες είχαν κυρώσεις από την Επιτροπή. Μολονότι υπήρξε μεταγενέστερη μεταβολή του τρόπου ερμηνείας της διατάξεως αυτής από τα εθνικά δικαστήρια (βλ. παράγραφο 21 ανωτέρω σχετικά με την απόφαση 1898/2006 του Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου), οι προσφεύγοντες δεν μπορούν να δηλώσουν ότι επηρεάστηκαν από την εν λόγω μεταβολή της νομολογίας, η οποία έλαβε χώρα μετά τη διάπραξη του αδικήματος. Συναφώς, η υπόθεση διαφέρει από την υπόθεση Dragotoniu και Militaru-Pidhorni (προπαρατεθείσα), στην οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι υπήρξε παράβαση του άρθρου 7 της Συμβάσεως λόγω του γεγονότος ότι οι προσφεύγοντες δεν μπορούσαν να προβλέψουν την αλλαγή της εσωτερικής νομολογίας, η οποία είχε καταστήσει τις ενέργειές τους αξιόποινες πράξεις, ενώ τούτο δεν είχε συμβεί μέχρι τότε

37

ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ TRADUCTION OFFICIELLE OFFICIAL TRANSLATION
(ibid., § 44). Εν προκειμένω, επαναλαμβάνεται ότι το άρθρο 7 της Σύμβασης δεν είναι ασυμβίβαστο με τη θέσπιση δικαστικού δικαίου και δεν απαγορεύει τη σταδιακή αποσαφήνιση των κανόνων ποινικής ευθύνης μέσω δικαστικής ερμηνείας από περίπτωση σε περίπτωση, υπό την προϋπόθεση ότι η προκύπτουσα εξέλιξη συνάδει με την ουσία του αδικήματος και θα μπορούσε ευλόγως να προβλεφθεί (βλ. Khodorkovskiy και Lebedev κατά Ρωσίας, αρ. 11082/06 και 13772/05, § 221, 25 Ιουλίου 2013). Οι προαναφερθείσες εκτιμήσεις ισχύουν εξίσου για μια χώρα της οποίας το νομικό σύστημα βασίζεται σε νομοθετήματα και όχι σε δικαστικά προηγούμενα, όπως η Ελλάδα. Εφόσον μια ποινική νομοθετική διάταξη μπορεί αντικειμενικά να ερμηνευθεί ως αναφορά στην υποδεικνυόμενη συμπεριφορά, η προβλεψιμότητα της δικαστικής ερμηνείας δεν μπορεί να αποκλειστεί (βλ. συναφώς, Κ.Α. και Α.Δ. κατά Βελγίου, αρ. 42758/98 και 45558/99, § 55, 17 Φεβρουαρίου 2005, με την οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι δεν πρέπει να δοθεί αποφασιστική σημασία στην έλλειψη συγκρίσιμων προηγούμενων).

38

64. Το Δικαστήριο σημειώνει το επιχείρημα των προσφευγόντων ότι οι ακαδημαϊκοί και οι μελετητές ερμήνευσαν την αμφισβητούμενη διάταξη ως μη συμπεριλαμβανόμενη συμπεριφορά όπως η δική τους και ότι την έχουν θεωρήσει «ασαφή». Εντούτοις, το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι, μολονότι μπορεί να έχει υπόψη τη δογματική ερμηνεία του δικαίου κατά τον χρόνο των πραγματικών στοιχείων, ιδίως όταν συμφωνεί με τη δικαστική ερμηνεία (βλ., για παράδειγμα, Κ.Α. και Α.Δ., που αναφέρονται ανωτέρω, § 59, και Alimuçaj κατά Αλβανίας, αρ. 20134/05, §§ 158-60, 7

ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ TRADUCTION OFFICIELLE OFFICIAL TRANSLATION
Φεβρουαρίου 2012), το γεγονός ότι οι συγγραφείς ερμήνευσαν
ελεύθερα ένα νομοθέτημα δεν μπορεί να αντικαταστήσει την
ύπαρξη ενός συνόλου νομολογίας (βλ. Dragotoniū και Militaru-
Pidhorni, που προαναφέρθηκε, § 43).

65. Επιπλέον, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι το πεδίο
εφαρμογής της έννοιας της προβλεψιμότητας εξαρτάται σε
μεγάλο βαθμό από το περιεχόμενο της επίμαχης πράξης, τον
τομέα στον οποίο προορίζεται να καλύψει, καθώς και τον
αριθμό και το καθεστώς εκείνων στους οποίους απευθύνεται.
Τα πρόσωπα που ασκούν επαγγελματική δραστηριότητα πρέπει
να προβαίνουν σε υψηλό βαθμό προσοχής κατά την άσκηση του
επαγγέλματός τους και αναμένεται να λάβουν ιδιαίτερη
μέριμνα για την εκτίμηση των κινδύνων που ενέχει η
δραστηριότητα αυτή (βλ. Κοπονον κατά Λετονίας [GC], αρ.
36376/04, § 235, ΕΔΔΑ 2010). Επομένως, οι προσφεύγοντες,
ενεργώντας υπό την επαγγελματική τους ιδιότητα, αναμενόταν
να λάβουν τόσο ιδιαίτερη μέριμνα κατά την πραγματοποίηση
συναλλαγών κατά την εκτίμηση των κινδύνων της
δραστηριότητάς τους.

66. Το Δικαστήριο δεν συμφωνεί με το επιχείρημα των
προσφευγόντων ότι το γεγονός ότι το άρθρο με το οποίο
αντικαταστάθηκε η επίμαχη διάταξη είχε ως αποτέλεσμα η
συμπεριφορά τους να μην είχε τιμωρηθεί μέχρι τότε.
Ειδικότερα, είναι σαφές ότι το άρθρο 7 του νόμου 3340/2005,
το οποίο αντικατέστησε την επίμαχη διάταξη το 2005, ήταν
μεταφορά της Οδηγίας 2003/6/ΕΚ (βλ. παράγραφο 18
ανωτέρω). Αν κάποιος εξετάσει το αρχικό κείμενο της Οδηγίας,
συνάγεται εύκολα ότι ο Έλληνας νομοθέτης απλώς μετέφερε
στο εθνικό δίκαιο τις διατάξεις της Οδηγίας και ότι η

διατύπωση των δύο κειμένων είναι σχεδόν πανομοιότυπη ως προς τα σχετικά μέρη της (βλ. παραγράφους 22 και 18 ανωτέρω). Ως εκ τούτου, δεν μπορεί να ειπωθεί ότι ο νομοθέτης είχε για πρώτη φορά ως στόχο να συμπεριλάβει αυτή τη συμπεριφορά ως τρόπο χειραγώγησης της αγοράς, διότι, εν πάση περιπτώσει, η λεπτομερέστερη διατύπωση ήταν αποτέλεσμα της διατύπωσης που χρησιμοποιήθηκε στην Ευρωπαϊκή νομοθεσία, η οποία στη συνέχεια μεταφέρθηκε στο εθνικό δίκαιο.

67. Οι ανωτέρω εκτιμήσεις αρκούν για να μπορέσει το Δικαστήριο να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η σχετική διάταξη του Ελληνικού δικαίου διατυπώθηκε με επαρκή ακρίβεια ώστε να μπορούν οι προσφεύγοντες να διακρίνουν, εν ανάγκη με την κατάλληλη συμβουλή, σε εύλογο βαθμό υπό τις περιστάσεις, ότι οι ενέργειές τους κινδύνευαν να συνεπάγονται την επιβολή κυρώσεων σε αυτούς.

40

68. Ως εκ τούτου, δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 7 της Σύμβασης.

III. ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΕΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

69. Ο πρώτος προσφεύγων, με τις παρατηρήσεις του που υπέβαλε στις 4 Δεκεμβρίου 2018, υπέβαλε καταγγελία δυνάμει του άρθρου 4 του Πρωτοκόλλου αρ. 7 της Σύμβασης. Ειδικότερα, υποστήριξε ότι η διοικητική κύρωση που του επιβλήθηκε είχε παραβιάσει το δικαίωμά του να μην δικαστεί δύο φορές, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι είχε ήδη αθωωθεί με την απόφαση 2655/2007 του Τμήματος Κατηγορητηρίου για το ίδιο αδίκημα όπως προβλέπεται στο

ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ TRADUCTION OFFICIELLE OFFICIAL TRANSLATION
άρθρο 34 του νόμου 3632/1928 (βλ. παράγραφο 16 ανωτέρω).
Εντούτοις, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η αίτηση αυτή
υποβλήθηκε για πρώτη φορά από τον προσφεύγοντα με τις
παρατηρήσεις του της 4^{ης} Δεκεμβρίου 2018 και, ως εκ τούτου,
πρέπει να απορριφθεί ως υποβληθείσα εκτός της εξάμηνης
προθεσμίας.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,
ΟΜΟΦΩΝΑ

1. Αποφασίζει τη συνεκδίκηση των προσφυγών·
2. Κηρύσσει την καταγγελία σύμφωνα με το άρθρο 7 της
σύμβασης παραδεκτή και το υπόλοιπο μέρος των προσφυγών
απαράδεκτο·
3. Αποφαίνεται ότι δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 7 της
Σύμβασης.

Συντάχθηκε στα αγγλικά και κοινοποιήθηκε γραπτώς στις 28
Μαΐου 2020, σύμφωνα με το Άρθρο 77 §§ 2 και 3 του
Κανονισμού του Δικαστηρίου.

(υπογραφή)

Abel Campos

Γραμματέας

Ksenija Turković

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση εκ του συνημμένου αγγλικού εγγράφου
Αθήνα, 16/06/2020
Η επίσημη μεταφράστρια Σοφία Βασιλοπούλου

41